

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра фінанси, облік і аудит

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНОЮ ПОЛІТИКОЮ БАНКУ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.908.01.04 ПЗ

Виконав:

студент групи: 211-ФС-Д23

спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий
ринок» (роботу виконано самостійно,
відповідно до принципів академічної
добросовісності)

Раєвській І.

Керівник: доцент, канд. екон.наук

Бормотова М.В.

Рецензент: професор, д-р екон. наук

Корінь М. В.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра включає в себе 110 аркушів пояснювальної записки формату А4, 22 таблиці, 6 рисунків, 64 літературних джерел.

Актуальність теми. Основне джерело прибутку для банку - надання в позичку своїх кредитних ресурсів. У той же час основні збитки банки терплять від безпосередньо кредитної діяльності. Причиною такого положення є проведення деякими банками занадто ризикованої кредитної політики. Кредит є вирішальним фактором економічного зростання. Ефективне управління кредитною політикою сприяє раціональному розподілу фінансових ресурсів, забезпечуючи доступність коштів для платоспроможних позичальників, стимулюючи інвестиції та споживання.

Метою роботи є дослідження теоретичних положень та розробка методичних та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління кредитною політикою банку.

Предметом дослідження є теоретичні основи, методичні підходи, методи управління кредитною політикою банку.

Об'єктом дослідження є кредитна політика ПАТ «Райффайзен Банк».

Методи дослідження – узагальнення та порівняння, структурно-логічний, статистичний, аналітичний, коефіцієнтний.

Інформаційною основою дослідження є праці учених по теорії управління кредитною політикою банку, відповідні чинні правові та нормативно-законодавчі акти, а також матеріали періодичних видань, монографії, фінансова звітність ПАТ «Райффайзен Банк» за період дослідження.

Ключові слова: КРЕДИТНА ПОЛІТИКА, УПРАВЛІННЯ, ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ, СТАН КРЕДИТНОГО РИНКУ, МЕТОДИКА ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ, ЛІМІТ КРЕДИТУВАННЯ

ABSTRACT

The master's qualification work includes includes, 102 pages of an explanatory note in A4 format, 22 tables, 6 figures, and 64 references.

Relevance of the topic. Main source of the banks profit is interest from lending of banks credit funds. At the same time the main loses are also coming from the same crediting events. It's happening because some of the banks are conducting very risky credit policy. Crediting is the decisive factor for economic growth. Effective credit policy management stimulates adequate financial resources distribution, providing availability of funds to creditable loaners and at the same time stimulates business investment environment and consumption.

The purpose of the study is researching of theoretical bases and developing of methodological and practical steps for bank credit policy efficiency growth.

The subject of the study are theoretical bases, methodological approaches, management systems, bank credit policy management options.

Object of the study is PJSC "Raiffeisen Bank" credit policy.

Research methods - generalization and comparison, structural-logical, statistical, analytical, coefficient.

The information basis of the study are the works of scientists on the theory credit management policy, current legal and regulatory acts governing the credit bank policy, as well as materials of periodicals, monographs, financial statements of PJSC "Raiffeisen Bank" for the period of research.

Keywords: CREDIT POLICY, MANAGING, FORMING FACTORS, CREDIT MARKET CONDITION, CREDITWORTHINES ANALYSES METHODS, CREDITING LIMITS.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра фінанси, облік і аудит

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Управління фінансами, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

_____ О.Г.Кірдіна

«30» вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ Раєвській Ілляс

1 Тема «Управління кредитною політикою банку»

керівник Бормотова Марина Валентинівна, канд. екон. наук, доцент
затверджені розпорядженням по економічному факультету від «21» жовтня
2024 року №21/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «30» грудня 2024 року.

3 Вихідні дані: підібрати законодавчі акти і нормативні документи з теми дипломної роботи; вивчити і узагальнити монографічну, наукову, навчальну літературу щодо теми дипломної роботи; ознайомитися і підібрати сучасні публікації з теми роботи в наукових журналах й інших періодичних виданнях; зібрати, узагальнити, проаналізувати фінансову, статистичну, економічну інформацію про об'єкт дослідження для виявлення сутності процесу оцінки вартості підприємства

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) виявити економічну сутність кредитної політики банку, дослідити теоретичні підходи до факторів формування кредитної політики, провести фінансово-економічний аналіз діяльності ПАТ «Райффайзен Банк» та його

кредитної політики, розробити заходи щодо удосконалення кредитної політики банку

5 Перелік графічного матеріалу наукові підходи щодо визначення сутності кредитна політика, структура та динаміка пасивних рахунків ПАТ «Райффайзен Банк», аналіз структури та динаміки активних рахунків, аналіз структури та динаміки доходів, показники рентабельності діяльності ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», структура кредитів за видами економічної діяльності, аналіз кредитного портфелю, методи зменшення кредитного ризику, заходи щодо удосконалення кредитної політики ПАТ «Райффазейн Банк», результати оцінки кредитоспроможності, встановлення ліміту кредитування для фізичних осіб за результатами комплексної методики оцінки їх кредитоспроможності

6 Дата видачі завдання «30» вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Стан виконання етапів	Примітки
Вибір теми та її затвердження	2.10.24 - 5.10	
Підбір літератури та статистичних матеріалів	6.10 - 19.10	
Консультація з керівником щодо організації роботи	20.10 - 27.10	
Огляд джерел інформації	28.10 - 11.11.	
Написання чернетки першого розділу дипломної роботи	11.11 - 15.11	
Аналітична обробка інформації та написання чернетки другого розділу роботи	16.11 - 25.11	
Обробка матеріалу для написання аналітичних розрахунків третього розділу роботи	26.11- 25.12	
Перед захист на кафедрі. Кінцеве оформлення роботи	26.12- 10.01.25	

Студент _____ Раєвській І.

Керівник _____ Бормотова М.В.

Зміст

Вступ	8
1 Дослідження теоретичних основ управління кредитною політикою банку	11
1.1 Сутність кредитної політики банку та її види	11
1.2 Функції та механізм кредитної політики	19
1.3 Фактори формування та реалізації кредитної політики банку	28
1.4 Ресурси комерційного банку та його кредитний потенціал	34
Висновки до першого розділу	38
2 Комплексний фінансово-економічний аналіз діяльності ПАТ «Райффайзен Банк»	40
2.1 Дослідження сучасного стану кредитного ринку України	40
2.2 Аналіз активів, пасивів, фінансової стійкості та рентабельності ПАТ «Райффайзен Банк»	47
2.3 Аналіз кредитної політики банку	61
Висновки до другого розділу	65
3 Удосконалення кредитної політики банку	69
3.1 Заходи щодо покращення кредитної політики з точки зору оптимізації ризиків	69
3.2 Методика оцінки кредитоспроможності юридичної особи-позичальника	78
3.3 Встановлення ліміту кредитування для фізичних осіб за результатами комплексної методики оцінки їх кредитоспроможності	82

					МРЕ 908.01.04 ПЗ					
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Управління кредитною політикою банку			Літ.	Арк.	Аркушів
Розроб.	Перевір.	Н. Контр.	Затверд.	Затверд.				4	112	
		Расвський І.			УкрДУЗТ					
		Бормотова М.								
		Тройнікова								
		Кірдіна О.Г.								

Висновки до третього розділу	90
Висновки	92
Список використаних джерел	96
Додаток А Фінансова звітність АТ «Райффазен Банк» за 2023 рік	103
Додаток Б Фінансова звітність АТ «Райффазен Банк» за 2022 рік	107
Додаток В Фінансова звітність АТ «Райффазен Банк» за 2021 рік	110

					МРЕ 908.01.04 ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		7

Список використаних джерел

- 1 Антипенко Н. В., Охріменко В. В. Аналіз кредитного портфеля комерційних банків України у сучасних умовах. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 12(1). С. 5-8.
- 2 Баланюк М. В. Аналіз депозитної та кредитної політики комерційних банків України. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2020. Вип. 2. С. 22-31.
- 3 Банківський менеджмент: питання теорії та практики: монографія. О. А. Криклій, Н. Г. Маслак, О. М. Пожар та ін.. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 152 с.
- 4 Бортніков Г. П., Любіч О. О., Гладких Д. М. Державні банки в умовах воєнного стану: ключові проблеми та заходи реагування. Фінанси України. 2022. № 4. С. 67-91.
- 5 Волкова В.В., Волкова Н.І. Практичне застосування моделі оцінки ризику кредитного портфелю банку. Фінанси, облік, банки. 2014. № 1 (20). С. 71-79.
- 6 Герасименко А. В. Особливості взаємозв'язку між банківським кредитуванням промисловості та фінансовою стійкістю банків. Бізнес Інформ. 2022. №3. С. 93-101. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-3-93-101>
- 7 Гладких Д. М. Основні проблеми іпотечного кредитування та напрями його активізації в Україні. Бізнес Інформ. 2022. №1. С. 339-344. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-339-344> (дата звернення: 02.09.2024).
- 8 Глущенко С., Шпортюк В. Фактори попиту на банківські кредити в Україні: моделювання та оцінка. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 1. С. 46-56.

9 Глущенко Ю. А. Шляхи оптимізації кредитної політики як запорука фінансової безпеки банку. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2022. № 2. С. 111-118.

10 Гуцал І. С. Банківське кредитування суб'єктів ринку в трансформаційній економіці України : (питання теорії, методики, практики) / Гуцал І. С. – Л. : ВАТ «БІБЛЬОС», 2013. – 242 с.

11 Дем'яненко І. В., Бандура Ю. В. Роль НБУ в формуванні кредитного портфеля комерційного банку. Ефективна економіка. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7650>. (дата звернення: 09.11.2024)

12 Демчук Н. І., Мазур І. М., Вишнякова І. В. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2016. 300с.

13 Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. 295 с.

14 Добровольська О. В., Йолтухівський В. М. Ліквідне забезпечення як запорука якісної кредитної політики комерційного банку: практичний аспект. Ефективна економіка. 2021. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8762> (дата звернення: 09.10.2024).

15 Довгань Ж.М. Менеджмент у банку: підруч. Тернопіль: Економічна думка, 2017. 512 с.

16 Дробязко А. О., Любіч О. О., Олійник Д. І. Оптимізація моделей бізнесу державних банків в умовах посилення вимог до фінансової безпеки у 2022 році. Фінанси України. 2022. № 1. С. 74-89.

17 Єрмошкіна О. В., Букреєва Д. С., Путров А. В. Інструменти удосконалення діяльності комерційного банку в умовах цифрової трансформації. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. 2022. № 1. С. 184-189.

18 Журавльова Т. О., Макаренко Ю. П., Турова Л. Л, Сірко А. Ю. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2021. 360 с.

19 Зайцева Л. О., Зайцев Г. В. Банківське кредитування компаній

електроенергетичного комплексу. Бізнес Інформ. 2022. №2. С. 105-111. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-105-111>

20 Звіти про фінансову стабільність. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/stability> (дата звернення: 015.20.2024).

21 Зянько В. В., Коваль Н. О., Єпіфанова І. Ю. Банківський менеджмент: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2018. 126 с.

22 Іващенко А. Г., Городецька Т. Б., Мелешкевич С. О. Огляд сучасного стану споживчого кредитування у комерційних банках України та його організаційно-економічне забезпечення. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 12. С. 22-28.

23 Ісаєн А. М., Сословський В. Г. Банківське кредитування підприємств АПК в умовах невизначеності : монографія. Харків: ФОП Здоровий Я.А., 2017. 217с.

24 Калівошко О. М. Аналіз системно важливих комерційних банків. Облік і фінанси. 2019. № 1. С. 83-91.

25 Карчева Г. Т. Ефективність та конкурентоспроможність банківської системи України : монографія. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. 279 с.

26 Кононенко Г. І., Никоненко А. О. Кредитна політика комерційного банку в ринкових умовах. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2021. № 16. С. 24-30.

27 Копилюк О. І., Ногінова Н. М., Музичка О. М., Кульчицька Н. С. Фінансовий менеджмент в банку: навч. посіб. Львів: вид-во «Ліга-Прес», 2015. 236 с.

28 Краснова І. В., Лавренюк В. В. Підходи до моделювання операційного ризику банку. Бізнес Інформ. 2022. №4. С. 110-119. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-110-119> (дата звернення: 08.10.2024)

29 Кремень В. М., Кремень О. І., Гуляєва Л. П. Роль банківського кредитування у розвитку економіки України. Проблеми економіки. 2020. №3. С. 176-83. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-3-176-183> (дата

звернення: 05.09.2024).

30 Криклій О. А., Маслак Н. Г. Управління кредитним ризиком банку : монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 86 с.

31 Лачкова В. М., Лачкова Л. І., Шевчук І. Л. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2017. 180 с.

32 Макаренко Ю. П., Шевченко А. В. Аналіз управління кредитним портфелем комерційного банку на прикладі АТ «ОТП Банк». Економіка та держава. 2021. № 1. С. 24-29. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.1.24

33 Майорова Т. В. Банківське кредитування інвестиційних проектів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 / Т. В. Майорова ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2000. – 19 с.

34 Мацелюх Ю. В. P2P-кредитування як інноваційний інструмент розвитку кредитного ринку: зарубіжний досвід і можливості для України. Бізнес Інформ. 2022. №9. С. 82-87. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-82-87> (дата звернення: 18.09.2024)

35 Мельник О. М. Інформаційне забезпечення оцінки фінансової стійкості банку. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 1. С. 15-19.

36 Механізми забезпечення ефективності та конкурентоспроможності банківської системи та економіки України : монографія; за заг. ред. д-ра екон. наук Г. Т. Карчевої. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 311 с.

37 Міщенко В. І., Науменкова С. В. Вдосконалення механізмів управління операційними ризиками банку. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Економіка. 2022. № 25. С. 102- 109.

38 Моделювання оцінки операційного ризику комерційного банку: монографія; за заг. ред. С. О. Дмитрова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 264 с.

39 Наглядова статистика. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision>

40 Овчелупова О. М. Оцінка кредитоспроможності позичальників комерційного банку: напрямки підвищення якості інформаційно-аналітичного

забезпечення. Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості. 2020. № 3. С. 106-114.

41 Офіційний сайт Асоціації українських банків <https://aub.org.ua/> (дата звернення: 18.09.2024)

42 Офіційний сайт ПАТ «Райффайзен Банк». URL: <https://raiffeisen.ua/about/info> (дата звернення: 18.09.2024)

43 Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> (дата звернення: 18.09.2024)

44 Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику: постанова Правління НБУ від 24.12. 2019 № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0156500-19#Text> (дата звернення: 19.09.2024)

45 Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 10.09.2024)

46 Про затвердження Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України: постанова Правління Національного банку України від 22.12.2017 № 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0141500-17> (дата звернення: 18.09.2024)

47 Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: постанова Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 28.09.2024)

48 Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України: постанова Правління Національного банку України від 06.08.2009 №460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0460500-09> (дата звернення: 28.09.2024)

49 Рац О. М., Алфімова А. С. Сучасні напрями розвитку фінансових технологій у банківському секторі України. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 4(2). С. 9-13.

50 Рудевська В. І. Бізнес-архітектура банківського сектору у забезпеченні зростання економіки країни: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Автограф, 2021. 236 с.

51 Рудевська В. І. Теоретико-змістовна характеристика визначення бізнес-моделі банку з державною участю. Бізнес Інформ. 2022. №2. С. 98-104. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-2-98-104> (дата звернення: 7.09.2024)

52 Рушишин Н. М., Мединська Т. В., Клименко С. М. Застосування антикризового менеджменту банками України в умовах сучасних викликів. Бізнес Інформ. 2022. №1. С. 314-322. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-314-322> (дата звернення: 7.09.2024)

53 Соловей Н. В., Скрипниченко І. О. Проблеми якісної оцінки кредитного портфелю комерційного банку. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 1(2). С. 15-19.

54 Холодна Ю., Попова Ю. Особливості регулювання ліквідності комерційних банків в сучасних умовах. Економічний форум. 2022. № 2. С. 152-156.

55 Холявко Н. І., Козлянченко О. М. Світові тенденції діджиталізації банківського сектора. Проблеми економіки. 2021. №2. С. 217-224. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-2-217-224> (дата звернення: 28.08.2024)

56 Худолій Ю. С., Халєвіна М. О. Фінтехнології в банківському бізнесі: реалії та перспективи. Проблеми економіки. 2021. №1. С. 134-142. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-134-142> (дата звернення: 28.08.2024)

57 Череп О. Г., Куц Г. О. Заходи щодо покращення кредитної діяльності комерційних банків України. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2019. Вип. 1. С. 114-116.

58 Чиж Н. М. Функціонування банківської системи України: проблеми та перспективи. Бізнес Інформ. 2022. №4. С. 103-110. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-4-103-110> (дата звернення: 18.09.2024)

59 Чмутова І. М., Андрійченко Ж. О., Колесніченко А. С., Камсарян М. К. Забезпечення прибутковості банку на основі визначення стадій розвитку інноваційних кредитних продуктів. Проблеми економіки. 2020. №2. С. 365-373. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-365-373> (дата звернення: 15.09.2024)

60 Шульга Н., Котенко У., Степаник А. Банківське кредитування комерційної нерухомості. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2021. № 5. С. 112-126.

61 Яремко І. Й., Заворітній М. В. Кредитний моніторинг в комерційних банках як спосіб попередження виникнення проблемної заборгованості. Молодий вчений. 2021. № 4(2). С. 345-349.

62 Khalatur S., Tvaronavičienė M., Dovgal O., Levkovich O., Vodolazska O. Impact of selected factors on digitalization of financial sector. Entrepreneurship and Sustainability. 2022. Issues 10(1). P. 358-377. [https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1\(19\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.1(19)) (дата звернення: 16.10.2024)

63 Kornivska, Valeriia O. (2022) “The Role Played by the Digital Transformation of Ukraine’s Financial Sector in the Context of Post-War Reconstruction: Opportunities and Risks”. Business Inform 8:27-35. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-27-35> (дата звернення: 16.10.2024)

64 Statistical Data Warehouse. ECB. URL: <https://sdw.ecb.europa.eu/> Website of European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html> (дата звернення: 16.10.2024)